

Kwartaalbericht 2016

Q2

Samenvatting

ING CDC Pensioenfonds communiceert over de resultaten van Q2

Als je werkt bij ING voert ING CDC Pensioenfonds vanaf 1 januari 2014* jouw huidige pensioenregeling uit. Samen met je werkgever leg je maandelijks premie in om de pensioenopbouw, op basis van het middelloonstelsel, mogelijk te maken. De pensioenopbouw en de toekomstige toeslagen zijn voorwaardelijk, afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Wil je meer weten? Klik dan door naar de resultaten rondom [de financiële positie](#), [de beleggingen](#), [de communicatie](#) en [de bestuursbesluiten](#) in Q2 van 2016.

Wil je voorgaande kwartaalberichten bekijken? Klik dan [hier](#). Wil je checken wat een bepaald begrip, zoals dekkingsgraad of matching portefeuille, inhoudt? Je vindt ze terug in onze [begrippenlijst](#).

*Werkte je voor die datum bij ING, dan heb je ook pensioen opgebouwd bij [Pensioenfonds ING](#).

Dekkingsgraad stijgt, beleidsdekkingsgraad daalt

De financiële positie van ING CDC Pensioenfondsen wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het vermogen (de waarde van de beleggingen) van het fonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan.

Waarom zijn er financiële buffers nodig?

Een dekkingsgraad van 100% betekent dat het fonds op dat moment precies genoeg vermogen heeft om alle toekomstige verplichtingen na te komen. Is de dekkingsgraad hoger, dan beschikt het fonds over financiële buffers. Deze dienen om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen, en voor toeslagverlening. De dekkingsgraad schommelt onder andere omdat de waarde van de beleggingen en van de pensioenverplichtingen meebeweegt met de beurskoersen en de rentestand.

Wanneer is er een reservetekort?

Om te beoordelen of er sprake is van een reservetekort, gebruikt het fonds de beleidsdekkingsgraad. Dat is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet aan een voorgeschreven minimum niveau voldoen dat per pensioenfonds kan verschillen en ieder kwartaal opnieuw wordt berekend. Bij ING CDC Pensioenfondsen is de wettelijk vereiste beleidsdekkingsgraad 118% per 30 juni 2016. Zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereiste minimum niveau, is er sprake van een reservetekort en moet het fonds een [herstelplan](#) hebben.

Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag het fonds geen toeslagen verlenen. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% dan mag het fonds in principe toeslagen verlenen voor zover dit mogelijk is op basis van de omvang van de reserves op dat moment. Dit heet toekomstbestendig indexeren.

Reservetekort neemt toe in Q2 2016

De beleidsdekkingsgraad per 30 juni 2016 bedroeg 107%. Dit is een daling ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van Q1 2016, die toen 110% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Omdat de dekkingsgraad in Q2 2016 lager was dan die in Q1 2015, is de beleidsdekkingsgraad dit kwartaal verder gezakt. Voor het lopende herstelplan heeft dit geen gevolgen.

Ontwikkeling dekkingsgraden

De ontwikkeling van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen gedurende de laatste vier kwartalen was als volgt:

Op basis van DNB rentecurve

in € miljoen

	Einde Q2 2016	Einde Q1 2016	Einde Q4 2015	Einde Q3 2015
Pensioenvermogen	820	694	575	506
Pensioenverplichtingen	786	675	524	466
Dekkingsgraad	104%	103%	110%	108%
Beleidsdekkingsgraad	107%	110%	113%	117%

Uit dit overzicht blijkt dat de dekkingsgraad in het tweede kwartaal van 2016 steeg van 103% naar 104% (+1%). In het tweede kwartaal is de marktrente gedaald en daardoor is ook de rekenrente waarmee de pensioenverplichtingen worden gewaardeerd per saldo gedaald. Door de rentedaling nam de marktwaarde van de (langlopende) obligaties in de matching portefeuille toe en ook de boekwaarde van de pensioenverplichtingen. Tegelijkertijd werden pensioenen opgebouwd en premies ontvangen. Per saldo steeg de dekkingsgraad licht ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Deze lichte stijging kon niet verhinderen dat de beleidsdekkingsgraad afnam.

Conclusie

Ondanks de gedaalde rente en de onrust op de financiële markten door Brexit is de dekkingsgraad in het tweede kwartaal van 2016 toegenomen van 103% tot 104%. Deze toename kon niet verhinderen dat de beleidsdekkingsgraad verder daalde tot 107%. Het reservetekort is daardoor toegenomen en het [herstelplan](#) blijft van kracht.

Brexit en beleggingen

Het beleggingsbeleid van ING CDC Pensioenfondsen is gericht op de lange termijn. Als startend fonds heeft ING CDC Pensioenfondsen in 2014 gekozen voor een beleggingsbeleid dat in de eerste jaren verhoudingsgewijs behoedzaam is (met relatief veel staatsobligaties), maar waarbij voldoende rendementspotentieel in de beleggingsportefeuille overblijft om eventueel te kunnen indexeren.

Twee portefeuilles

De beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen zijn onderverdeeld in twee portefeuilles.

Matching portefeuille	Return portefeuille
<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om de (nominale) pensioenverplichtingen te financieren.</p> <p>In de matching portefeuille wordt hoofdzakelijk belegd in Europese staatsobligaties van een hoge kwaliteit die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel met elkaar samenvallen ('matchen').</p> <p>De omvang van de matching portefeuille bedraagt per 30 juni 2016 in totaal 67,6% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen en is hiermee vrijwel in lijn gebracht met de strategische allocatie van 67½%.</p>	<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om (op termijn) voldoende rendement te creëren om toeslagverlening mogelijk te maken.</p> <p>In de return portefeuille wordt gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in aandelen en onroerend goed.</p> <p>De omvang van de return portefeuille bedraagt per 30 juni 2016 in totaal 32,4% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen en is hiermee vrijwel in lijn gebracht met de strategische allocatie van 32½%.</p>

Ontwikkelingen op de financiële markten

Ondanks de goede rendementen op de financiële markten was het tweede kwartaal volatiel. Eerst door een mogelijke renteverhoging in de Verenigde Staten. Daarna door de onrust over een mogelijk uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie (Brexit).

Nadat diverse macro-economische cijfers een redelijke economische groei wereldwijd bevestigden, nam de kans toe op een renteverhoging in de Verenigde Staten. Hierdoor begonnen beursgenoteerd vastgoed en vastrentende waarden het kwartaal slecht, terwijl aandelen verder stegen mede door redelijke (eerste) kwartaalcijfers en stijgende grondstoffenprijzen. Begin mei sloeg het sentiment om toen de polls in het Verenigd Koninkrijk een voorsprong van het Brexit-kamp lieten zien. Deze onrust heeft de centrale banken wereldwijd een pas op de plaats doen maken. Wel is de Europese Centrale Bank begin juni begonnen met het opkopen van euro credits (exclusief financiële waarden).

Na de overwinning van het Brexit-kamp en een licht haperende banengroei (in juni) in de Verenigde Staten nam daar de kans op een renteverhoging af. Tegelijkertijd nam de kans op monetaire verruiming toe, met name in het Verenigd Koninkrijk en Japan. Beursgenoteerd vastgoed (circa 6%) en vastrentende waarden (circa 9,5%) profiteerden van deze ontwikkelingen. De aandelenportefeuille behaalde circa 3%, waarbij de performance van de opkomende landen circa 1% beter was dan die van de ontwikkelde landen. Het herstel van de Nederlandse woningenmarkt zette door: het kwartaalrendement bedraagt nagenoeg 3%.

De lange rente daalde behoorlijk in het tweede kwartaal, waardoor zowel de waarde van de (langlopende) obligaties in de matching portefeuille als van de verplichtingen toenamen. De stijging van de verplichtingen werd echter meer dan gecompenseerd door de waardeverhoging van de obligaties. Dit heeft de dekkingsgraad licht verbeterd: deze bedraagt ultimo juni circa 104%.

Benchmark

ING CDC Pensioenfondsen beoordeelt de beleggingsrendementen door deze te vergelijken met een benchmark die is afgeleid van het strategisch beleggingsbeleid. Een benchmark is een meetlat om de prestaties van de beleggingsportefeuille te evalueren op de langere termijn. Het totaal rendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de matching portefeuille en de return portefeuille. Omdat valutakoersen een grote rol spelen bij de buitenlandse beleggingen in de return portefeuille, dekt het fonds de niet-euro valutaschommelingen voor een belangrijk deel af. Het resultaat van deze valuta-afdekking wordt bij het totaal rendement geteld.

	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen Q2 2016	Benchmark Q2 2016	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen 2016	Benchmark 2016
Matching portefeuille	+9,6%	+3,6%	+23,7%	+17,1%
Return portefeuille	+3,5%	+3,2%	-0,6%	-0,7%
Valuta-afdekking	-0,5%	-0,5%	+0,1%	+0,1%
Totaal rendement*	+7,1%	+3,0%	+15,4%	+11,3%

In het tweede kwartaal van 2016 heeft ING CDC Pensioenfondsen met de matching portefeuille een rendement behaald van 9,6%. De return portefeuille behaalde een rendement van 3,5%. De valuta-afdekking had een negatieve invloed op de portefeuille van circa 0,5%. Het gewogen totaal rendement op de beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen was 7,1%.

*Het totaal rendement is gebaseerd op de gewogen gemiddelden van de matching portefeuille, return portefeuille en valuta-afdekking.

Voldoen aan Wet pensioencommunicatie

Het tweede kwartaal stond in het teken van de implementatie van de Wet pensioencommunicatie. Doel van de wet is om je beter in staat te stellen een goede financiële planning voor later te maken. Verder krijg je meer inzicht in risico's en keuzes en kun je de CDC-pensioenregeling beter vergelijken met andere regelingen. In dat kader zijn Pensioen 1-2-3 en 'Mijn Pensioen' ontwikkeld.

Pensioen 1-2-3

In Pensioen 1-2-3 lees je online wat je wel en niet krijgt in de CDC-pensioenregeling. Jij bepaalt zelf hoe gedetailleerd de informatie is die je leest. Pensioen 1-2-3 bestaat namelijk uit drie lagen, waarbij elke laag een stukje dieper op de regeling ingaat. In laag 1 lees je in het kort (5 minuten) de belangrijkste informatie over je pensioenregeling. In laag 2 (30 minuten) vind je meer informatie over alle onderwerpen in laag 1. Tot slot vind je alle juridische en beleidsmatige informatie in laag 3.

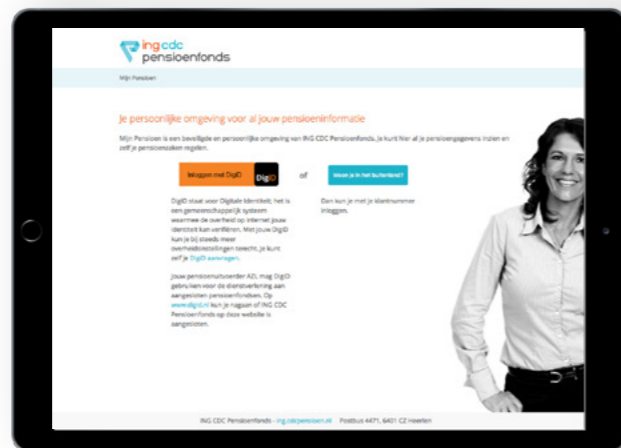
Kijkje nemen

[Klik hier](#) om Pensioen 1-2-3 online te bekijken. De tool is ook in het [Engels](#) beschikbaar.

Mijn Pensioen

In het tweede kwartaal ging ook 'Mijn Pensioen' live. Dit is je persoonlijke en beveiligde online omgeving bij het fonds. Op het portaal staat je digitale pensioenoverzicht voor je klaar, kun je pensioenzaken regelen, de ontwikkeling van je pensioen volgen en nog veel meer. Zo neem je zelf de regie op het moment dat het jou uitkomt.

Speciaal voor jou

Voor de derde maal ontvingen medewerkers van ING de 'Special' van ING CDC Pensioenfonds in hun mailbox. Het jaarverslag, de persoonlijke verhalen van Sietske, Johan, Evelyn en Hans en het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) waren een paar van de onderwerpen. Nog eens nalezen? Klik dan [hier](#) en selecteer je leeftijd voor een Special op maat.

Ontwikkeling deelnemersbestand

In het tweede kwartaal heeft het deelnemersbestand zich als volgt ontwikkeld:

	Q2 2016			Q1 2016			Q4 2015			Q3 2015		
	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %
Werkt bij ING	9.493	5.445	81,5%	9.501	5.439	83,8%	9.573	5.539	85,9%	9.645	5.611	87,7%
Werkt niet meer bij ING	1.923	1.317	17,7%	1.631	1.116	15,4%	1.415	967	13,5%	1.211	835	11,8%
Met pensioen	66	45	0,6%	59	41	0,6%	51	36	0,5%	39	26	0,4%
Arbeidsongeschikt	20	29	0,3%	11	22	0,2%	8	13	0,1%	6	13	0,1%
Totaal man/vrouw	11.502	6.836	100%	11.202	6.618	100%	11.047	6.555	100%	10.901	6.485	100%
Totaal			18.338			17.820			17.602			17.386

In- en externe veranderingen

Toetsing van de wijziging van de Pensioenovereenkomst

De sociale partners (werkgever en vakorganisaties) hebben hun afspraken over de werkgeversbijdrage aan de premie aangepast. Aanleiding hiervoor was de maatregel die De Nederlandsche Bank in juli 2015 heeft genomen voor de manier waarop pensioenfondsen de waarde van hun verplichtingen moeten berekenen. Deze aanpassing is in november ter toetsing voorgelegd aan het bestuur. Het bestuur heeft in november en december 2015 hierover overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan en met de sociale partners. In april 2016 heeft het bestuur besloten in te stemmen met de wijzigingen in de pensioenovereenkomst.

Afkoop kleine pensioenen

Op grond van de Pensioenwet kunnen kleine pensioenaanspraken na beëindiging van deelneming in het fonds worden afgekocht als het ouderdomspensioen lager is dan de afkoopgrens van € 465,94. In het pensioenreglement is vastgelegd dat ING CDC Pensioenfonds tot afkoop kan overgaan als het pensioen lager is dan de helft van de afkoopgrens, namelijk € 232,97.

Deze lagere grens is aangehouden omdat de pensioenopbouw binnen het fonds pas vanaf 1 januari 2014 is begonnen. Deelnemers die in 2014 en 2015 de onderneming verlieten, hadden relatief kleine pensioenen opgebouwd. De lagere afkoopsom voorkwam dat veel pensioenen werden afgekocht.

Inmiddels is het 2016. Omdat de pensioenopbouw al langere tijd plaats vindt, heeft het bestuur besloten het beleid te herzien. Voortaan is het mogelijk pensioenen lager dan de gehele wettelijke afkoopgrens van € 465,94 af te kopen. Hierbij heeft de deelnemer het recht de afkoop uit te stellen tot zijn AOW ingangsdatum.

Disclaimer

Dit kwartaalbericht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. In het jaarverslag over 2016 worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.

Bestuursmodel (governance)

ING CDC Pensioenfonds en NN CDC Pensioenfonds voeren vanaf 1 januari 2014 gezamenlijk de pensioenregeling van ING respectievelijk NN Group uit. De startperiode van de pensioenuitvoering noemen we ook wel de transitiefase. Aan deze transitiefase komt per 31 december 2016 een einde.

In dat kader hebben de besturen van beide fondsen een voorstel voor een nieuw bestuursmodel opgesteld en zijn daarover in overleg getreden met de sociale partners, de ondernemingsraden en de verantwoordingsorganen.

Na deze consultatieronde heeft het bestuur besloten over te gaan tot wijziging van het bestuursmodel. Daarbij geldt de opschortende voorwaarde dat COR-ING en COR-NN instemming verlenen aan de wijze van voordracht van werknemersvertegenwoordigers in het bestuur.

Verantwoordingsorgaan

Op 1 juni 2016 heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies uitgebracht over het instellen van een Raad van Toezicht per 1 januari 2017. De Raad van Toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid en de algemene gang van zaken binnen het pensioenfonds. Het bestaat uit drie onafhankelijke personen waarvoor dezelfde geschiktheidseisen gelden als voor het bestuur. Ze worden dan ook door De Nederlandsche Bank getoetst.